



Werkgroep
De Slobkousjes
natuurpunt 

SLOBKOUSNIEUWS 30 jrg1

Woensdag 9 november 2011

Met 10 zaten we rond de tafel, over de paddenstoelen gebogen. Dit keer een bijzonder grote collectie paddenstoelen om te bekijken en met een specialist in het gezelschap de gelegenheid om de kennis wat te testen.

In bijlage enkele foto's met onze determinatie maar ook wat nieuws dat ik links en rechts sprokkelde.

Graag nu al uw aandacht voor de volgende bijeenkomst **in de WULP op woensdagavond 23 november om 19 uur**. Dan krijgen we van **Jean-Claude Delforge** een:

“Initiatie - Paddenstoelen onder de microscoop”.

Zeker niet te missen voor wie er intussen van overtuigd is geraakt dat een correcte determinatie van paddenstoelen geen simpele klus is.

Verder in deze nieuwsbrief een artikel over de nevelzwam en een bericht van Natuurpunt naar aanleiding van het tienjarig jubileum.

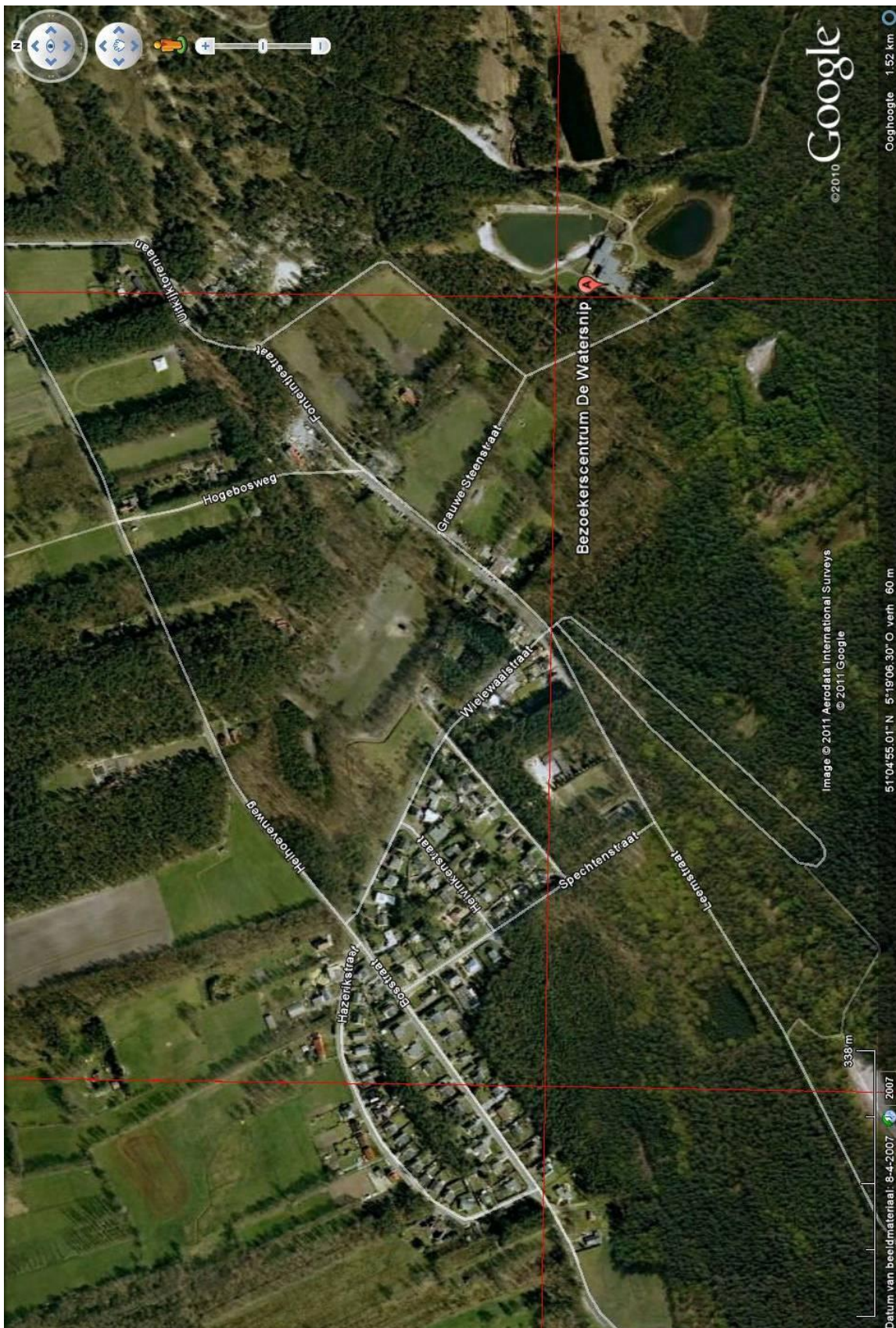
Veel leesgenot

Jan

Volgende **woensdag 16 november wandelen we in Koersel**

Afspraak om 9:00 op de parking van het bezoekerscentrum de Watersnip (zie het plannetje)

Iedereen is van harte welkom. Wie graag wil carpoolen vanuit Overpelt stuurt me maar een mailtje of een sms.



Mooie plaatjes



De bittere kaaszwam. Ik verzeker je dat ze bitter smaakt!





Een donsvoetje





De dooiergele mestzwam. Ik heb ze wijselijk niet geproefd.





Deze echte kopergroene zwam had ook een bewoner meegebracht





Dit is de gewone boomwrat maar in het dialect de blote billetjeszwam. Klinkt toch veel prettiger niet?



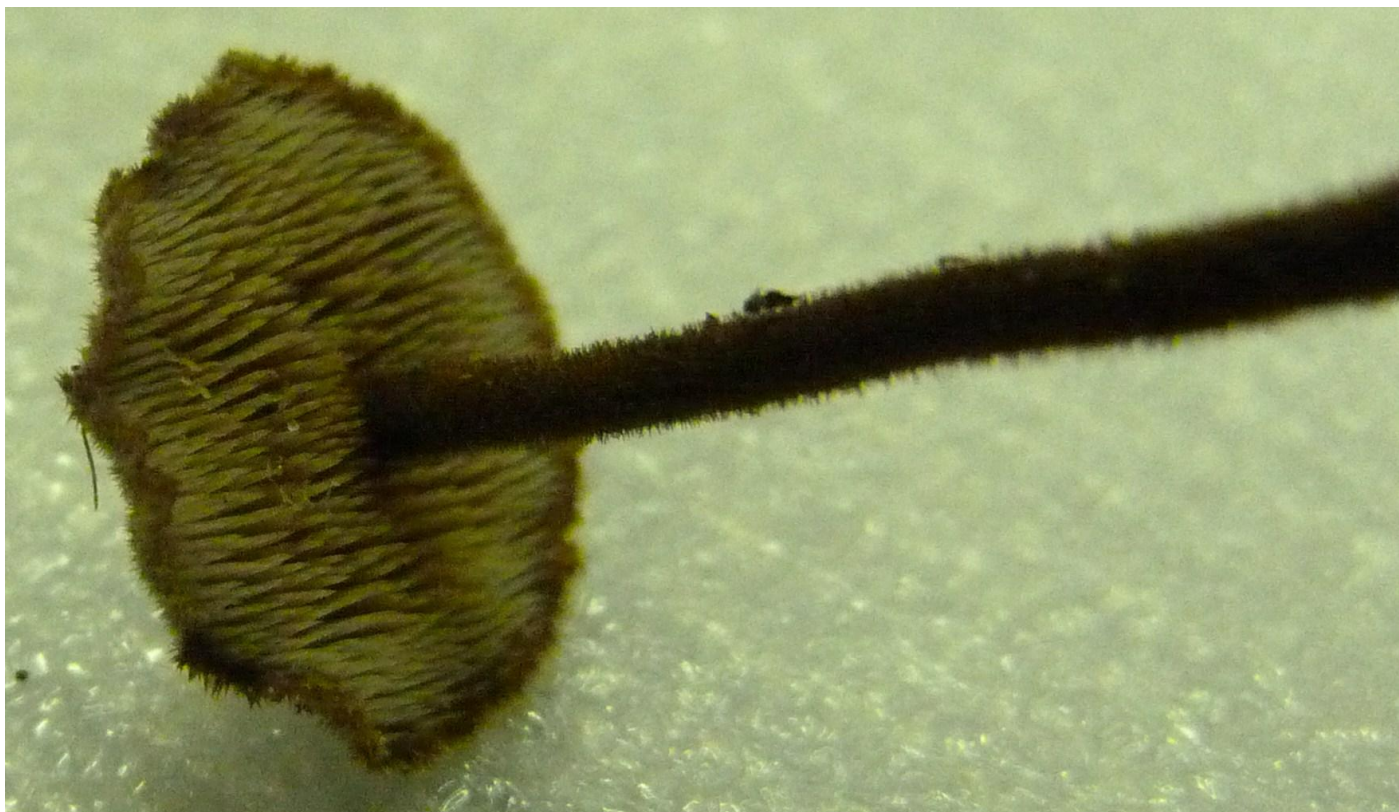
De groene schelpzwam heeft duidelijk zijn naam niet gestolen





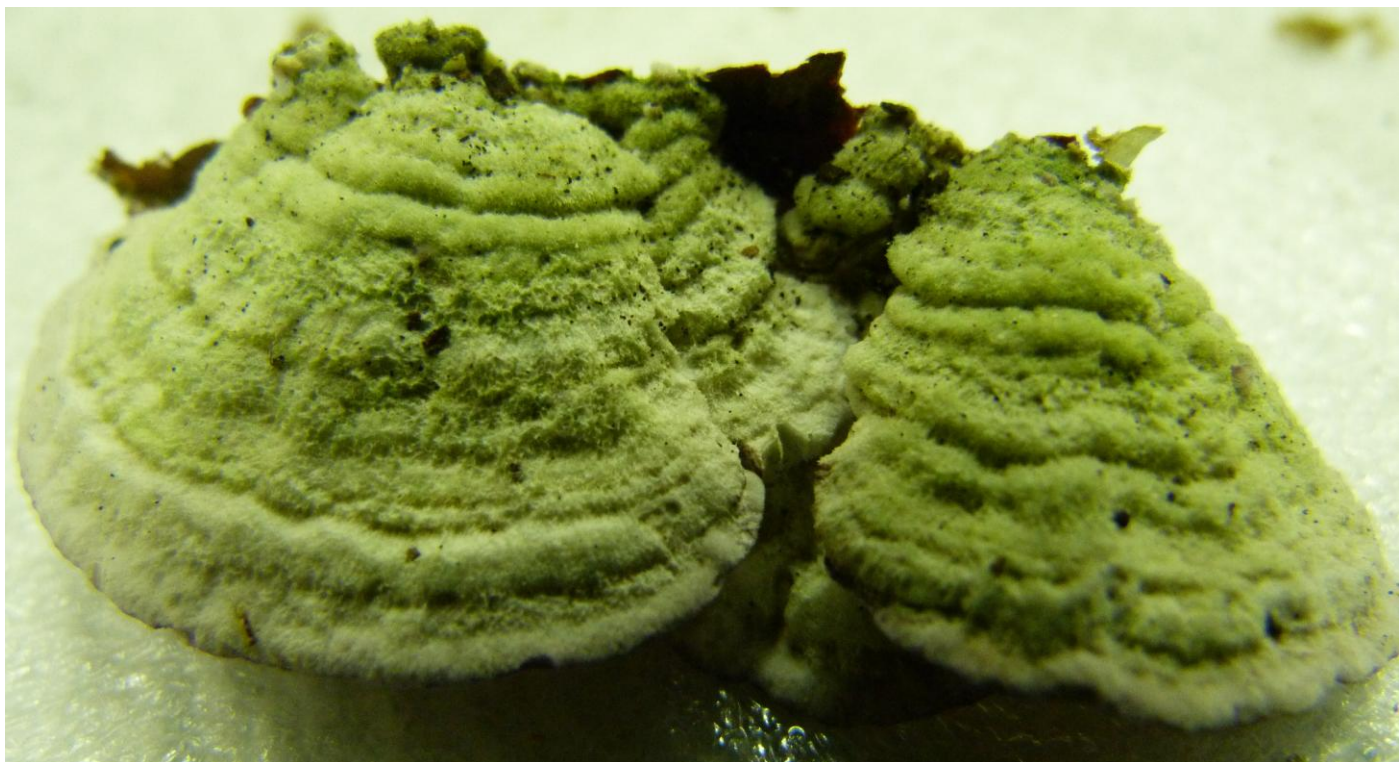
Het kaneelkleurig breeksteeltje had al heel wat meegemaakt voor het voor mijn lens verscheen





Een stekelige verschijning deze oorlepelzwam





De paarse dennenzwam. Opgelet slobkousjes de gaatjes zitten aan de paarse kant





Negen slobkousjes aan de tafel en een fotograaf buiten beeld maar er was er maar één jarig





De zon staat laag aan de hemel en de gemiddelde dagtemperatuur haalt zelden nog 15°. Buiten het bos treedt er soms reeds nachtvorst op. In het bos kleuren de bladeren aan de bomen niet langer groen en wordt het bladerendek op de bodem elke dag dikker. Zo biedt de natuur zich aan in de laatste weken van oktober en eerste weken van november. Meteen ook het tijdstip waarop in het bos enkele paddenstoelen opduiken die kennelijk houden van het frisse weertje. Eén van deze 'ijsberen' onder de paddenstoelen is de Nevelzwam (*Clitocybe nebularis*). De Nederlandse naam is niets anders dan een letterlijke vertaling van de wetenschappelijke soortnaam 'nebularis', wat letterlijk 'van de nevelen' betekent. Kortom, een paddenstoel die verschijnt wanneer de eerste herfstnevelen door het bos waren en op de koop toe nog eens een nevelgrijze hoed heeft !

Even voorstellen

De Nevelzwam verschijnt pas na 15 oktober wanneer de dagtemperatuur zelden meer dan 12° C haalt. Het is dus een echte koudeminnende zwamsoort. Zoals reeds gesteld bij de voorstelling van de soort, is de Nederlandse naam een letterlijke vertaling van de wetenschappelijke soortnaam 'nebularis'. Een naam die ongetwijfeld verwijst naar het tijdstip waarop de Nevelzwam verschijnt, maar soms ook in verband gebracht wordt met de grijze hoed. Plaatjes en steel zijn overigens geheel wit.

De wetenschappelijke geslachtsnaam 'clitocybe' zegt iets over de vorm van de paddenstoel. In het oud Grieks betekent 'clitos' immers 'schuin', terwijl 'kubos' staat voor 'hoed', dus 'met een schuine hoed'. Meteen een verwijzing naar de plaatjes die op de onderzijde van de hoed als de wanden van een trechter op de steel aflopen. In profiel lijkt een Nevelzwam bijgevolg op een trechter. Niet voor niets wordt het geslacht *Clitocybe* in het Nederlands 'Trechterzwam' genoemd. Met een hoed tot 25 cm diameter is de Nevelzwam één van de grootste inheemse trechterzwammen.

Trechterzwammen hebben wit sporenpoeder. Dit kan je vaststellen door enkele keer met een witte doek over de plaatjes te wrijven. Het contrast tussen het sporenpoeder en de kleur van de doek is zo gering dat je het niet waarneemt. Maar op een zwarte doek is het uiteraard wel goed te zien. Om plaatjeszwammen correct op naam te brengen is het noodzakelijk om de kleur van het sporenpoeder te kennen. Zo zijn er nog andere paddenstoelen met een trechtervorm, waaronder de Gewone krulzoom (*Paxillus involutus*) met bruin sporenpoeder en Roze spijkerzwam (*Gomphidius roseus*) met zwart sporenpoeder. Maar alleen bij wit sporenpoeder mag je over een 'trechterzwam' spreken !

Heksenkringen

De Nevelzwam ontwikkelt heel vaak heksenkringen. Nog niet zo erg lang geleden geloofde men dat een heksenkring ontstond op een plaats waar enige tijd eerder heksen hadden gedanst en de liefde met de duivel bedreven. Meer zelfs ! Tot heel diep in 18de eeuw kon je er beter voor zorgen geen heksenkring in je tuin te hebben. Want dat werd vaak

beschouwd als een aanwijzing dat je een heks was. En werd je veroordeeld als heks dan wachtte steevast de brandstapel.

Vandaag de dag weten we gelukkig beter. Immers zijn paddenstoelen niets meer dan voortplantingsstructuren. Het 'lichaam' van een zwam bestaat uit een vertakt dradenstelsel in de ondergrond, dat luistert naar de naam 'zwamvlok'. Meestal zijn paddenstoelen het resultaat van versmelting van twee zwamvlokken van eenzelfde soort. En gezien twee zwamvlokken op willekeurige punten met elkaar versmelten, verschijnen de paddenstoelen willekeurig verspreid op de ondergrond. Bij een heksenkring daarentegen worden de paddenstoelen slechts door één enkele zwamvlok gevormd. Gezien een zwamvlok naar alle richtingen gelijkmatig uitgroeit en vanuit het midden afsterft na uitputting van de voedingsstoffen in de bodem, wordt ze cirkelvormig. Bijgevolg staan ook de paddenstoelen min of meer in een kring.

Nevelzwamsoep

In vrijwel alle boeken over paddenstoelen lees je dat de Nevelzwam niet genietbaar is en soms aanleiding geeft tot spijsverteringsstoornissen. Maar onder meer in Polen wordt Nevelzwam veel gebruikt om champignonsoep te maken ! Tja, wat moet je daarmee ? Vermoedelijk is het zo dat je bij een geringe hoeveelheid (zoals in soep) weinig last hebt van de Nevelzwam, maar grotere hoeveelheden slecht verteerbaar zijn. Mensen met gevoelige darmen krijgen dan problemen. Vergeet immers niet dat paddenstoelen overwegend opgebouwd zijn uit chitine, een stof die door het menselijk lichaam niet verteerd wordt. Anders gezegd worden paddenstoelen in bijna ongewijzigde vorm door het menselijk lichaam uitgescheiden !

Zwijgen en mooi zijn

Auteur: Hans Vermeulen, educatief medewerker Natuurpunt Educatie, www.natuureducatie.be

Deze tekst over de nevelzwam is overgenomen van de website van natuurpunt. Het komt uit de reeks soort van de maand. Voor wie de reeks nog niet kent absoluut de moeite om eens te bekijken. Hierbij alvast de link.

http://www.natuurpunt.be/nl/natuurbehoud/educatie/soort-van-de-maand_1739.aspx

Natuurpunt jubileum

10 Jaar Natuurpunt, “Natuur voor Iedereen” – een geslaagde missie!

10 jaar geleden, in december 2001, beloofden Natuurreservaten en De Wielewaal elkaar plechtig om samen te werken aan Natuur voor Iedereen in Vlaanderen. De nieuwe vereniging Natuurpunt was een feit. Nu 10 jaar later kunnen we alleen maar vaststellen dat Natuurpunt zijn missie meer dan voorzien heeft vervuld. Een welgemeend “dank U wel” aan al onze partners en niet in het minst aan onze professionele en vrijwillige medewerkers die dit mogelijk maken!

Wij stellen natuur veilig

We hebben overal in Vlaanderen veel natuurgebieden kunnen veiligstellen. 10 jaar geleden beschermden we 10.000 ha natuur, nu 18.200 ha. De beste manier om te beschermen is door gebieden aan te kopen. Grote aankopen waren o.m. Averbode Bos & Heide, Lovenhoek, Tienbunderbos en Stappersven.

We zijn goede beheerders

We hebben ons ontwikkeld tot specialisten in natuurbeheer. Daarvoor doen we een beroep op duizenden vrijwilligers en ons sociaal economiebedrijf, Natuur- en Landschapszorg, met 224 werkrachten. We werken samen met bijna 600 landbouwers in 3233 ha. Daarnaast heeft Natuurpunt een kudde van meer dan 700 grote grazers.

Wij laten iedereen mee genieten

De belofte om te werken aan “Natuur voor Iedereen” hebben we zeker gehouden. Jaarlijks bezoeken honderdduizenden mensen onze 500 natuurgebieden. Meer dan 1700 infoborden, meer dan 50 vogelkijkhutten en –wanden, honderden gebiedsfolders, 17 bezoekerscentra nodigen uit om van de natuur te genieten.

Bij ons kan je heel wat leren over natuur

Natuurpunt zorgt ook voor vorming inzake natuur, milieu en landschap. 2/3de van die vormingen worden gegeven door eigen vrijwilligers. Op 10 jaar tijd werden 40.000 vormingsuren gepresteerd in 13.000 lessen.

Wij zijn het kenniscentrum voor natuurinformatie in Vlaanderen

De nationale en lokale studiewerkgroepen leveren een grote bijdrage om de biodiversiteit in kaart te brengen. Tienduizend vrijwilligers werken hier aan mee. De online toepassingen zoals waarnemingen.be vereenvoudigen het studiewerk en maken de communicatie naar een groot publiek makkelijker. Dit resulteerde op korte tijd in een dataset van 4 miljoen waarnemingen van 12.000 soorten, de grootste recente databank voor biodiversiteit in Vlaanderen.

Wij zijn een belangrijke middenveldorganisatie en belangengroep

Bij de fusie telde de nieuwe vereniging 47.608 gezinnen, vandaag zijn er 88.000 gezinnen aangesloten bij Natuurpunt. 3000 lokale bestuursleden van afdelingen, kernen, werkgroepen en beheerteams vormen de ruggengraat van de vereniging.

Publiekscampagnes rond biodiversiteit zoals “Vogels Voeren & Beloeren”, “Vlinder Mee”, ... betrekken een groot publiek. Meer dan 600.000 mensen bezoeken onze website.

Die actief op zoek gaat naar samenwerking om oplossingen aan te reiken

Tijdens de afgelopen jaren bewees Natuurpunt dat ze voor het behoud van natuur en landschap in Vlaanderen op een constructieve manier kan samenwerken met beleidverantwoordelijken én met andere maatschappelijke doelgroepen. Eén voorbeeld is de overeenkomst die Natuurpunt en Boerenbond afsloten over o.m. de aanpassing van de nulbemesting. Maar ook onze inzet in het Scheldedossier, met het geactualiseerde SIGMA-plan als gevolg, blijft niet onopgemerkt. Of de samenwerking met het Antwerps Havenbedrijf rond NATURA 2000, een aanpak die op Europees vlak als baanbrekend geldt.

Met de blik op Europa en de wereld

Natuurpunt werkt op federaal niveau samen met onze Franstalige collega's van Natagora. Natuurpunt en Natagora hebben een gemeenschappelijk doel op het vlak van de samenwerking met nationale sponsors, grote publiekcampagnes, natuurinformatie en de internationale werking met BirdLife International en Eurosite.

Om de ecologische rijkdom te beschermen, riep de Europese Unie het Natura 2000-netwerk in het leven. Dit wordt financieel ondersteund met LIFE+. Dat weefsel van Speciale Beschermingszones vormt de hoeksteen van het Europese natuurbeleid, waaraan Natuurpunt met meer dan 20 LIFE-projecten uitvoerig deelneemt.

Het werk is niet gedaan!

De voorbije tien jaar waren erg succesvol voor Natuurpunt. Daartegenover staat echter dat de natuur het moeilijk blijft hebben in Vlaanderen. Een sterk Natuurpunt is dus ook de volgende jaren meer dan nodig om die trend te keren. En daar gaan we samen onze schouders onder zetten.